

NL

NL

NL

EUROPESE COMMISSIE

Brussel,
COM(2010) 715/4

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE
RAAD, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ
VAN DE REGIO'S**

Strategie van de Europese Unie voor de Donau-regio

{SEC(2010) 1489}

{SEC(2010) 1490}

{SEC(2010) 1491}

INHOUDSOPGAVE

1.	Inleiding	3
2.	Uitdagingen en kansen	4
2.1.	Uitdagingen	4
2.2.	Kansen	5
3.	Reactie: een actieplan	6
3.1.	Verbinding van de Donau-regio	7
3.2.	Bescherming van het milieu in de Donau-regio	8
3.3.	Het scheppen van welvaart in de Donau-regio	10
3.4.	Versterking van de Donau-regio	11
4.	Uitvoering en governance	12
5.	Samenhang met het EU-beleid	13
6.	Conclusie	14

MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE RAAD, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ VAN DE REGIO'S

Strategie van de Europese Unie voor de Donau-regio

1. INLEIDING

De Donau-regio is ingrijpend veranderd. In 2004 en 2007 heeft in twee golven de EU-uitbreiding plaatsgevonden. Het meest internationale rivierbekken ter wereld is nu grotendeels EU-ruimte. Er zijn nieuwe mogelijkheden om de uitdagingen en het potentieel van de regio aan te pakken, met name ter versterking van de inspanningen om de economische crisis op duurzame wijze te overwinnen. De sociaaleconomische ontwikkeling, het concurrentievermogen, het milieubeheer en de middelenefficiënte groei kunnen worden verbeterd en de veiligheids- en vervoerscorridors gemoderniseerd. De Donau kan de EU openstellen voor haar nabije burens, de Zwarte Zee-regio, de zuidelijke Kaukasus en Centraal Azië. Een EU-strategie voor de Donau-regio kan bijdragen tot de EU-doelstellingen door het versterken van de belangrijkste EU-beleidsinitiatieven, met name de strategie "Europa 2020".

De Donau-regio is een functioneel gebied dat wordt gedefinieerd door zijn rivierbekken. Samenwerkingsorganen zoals de Donau-commissie en de Internationale Commissie ter bescherming van de Donau houden zich bezig met specifieke kwesties. De strategie verbreedt deze aanpak door de prioriteiten op geïntegreerde wijze aan te pakken. Geografisch betreft zij hoofdzakelijk maar niet exclusief: Duitsland (Baden-Württemberg en Beieren), Oostenrijk, Slowakije, Tsjechië, Hongarije, Slovenië, Roemenië en Bulgarije binnen de EU, en Kroatië, Servië, Bosnië en Herzegovina, Montenegro, Moldavië en Oekraïne (de regio's langs de Donau) daarbuiten. De strategie staat open voor andere partners in de regio. Aangezien de Donau in de Zwarte Zee uitmondt, moet de strategie coherent zijn met de Zwarte Zee-perspectieven. Met meer dan 100 miljoen mensen en een vijfde van het EU-oppervlak is het gebied van vitaal belang voor Europa.

Het is in de regio nodig dat de mensen, hun ideeën en behoeften met elkaar worden verbonden. De vervoersverbindingen moeten worden gemoderniseerd en de toegang tot informatica moet worden verbeterd. De energievoorziening kan goedkoper en veiliger worden gemaakt dankzij betere verbindingen en alternatieve bronnen. Er kan worden gezorgd voor een evenwicht tussen ontwikkeling en bescherming van het milieu in het kader van een op duurzame ontwikkeling gerichte aanpak, in lijn met het van toepassing zijnde *acquis communautaire* op milieugebied. Er is samenwerking nodig om risico's en rampen zoals overstromingen, droogten en industriële ongevallen tot een minimum te beperken. Door het benutten van de aanzienlijke onderzoek- en innovatieperspectieven kan de regio een sleutelpositie in de handel en het bedrijfsleven van de EU verwerven. Verschillen in onderwijs en werkgelegenheid kunnen worden overwonnen. De regio kan tot een zeker en veilig gebied worden gemaakt waar conflicten, marginalisatie en misdaad naar behoren worden aangepakt.

In 2020 moeten alle burgers van de regio betere vooruitzichten hebben op hoger onderwijs, werkgelegenheid en welvaart in hun eigen land. De strategie moet van deze regio een veilige en zelfverzekerde regio van de 21ste eeuw maken, die tot de meest aantrekkelijke regio's van Europa behoort.

Om dit doel te bereiken heeft de Europese Raad de Commissie verzocht om deze strategie op te stellen¹. Zij sluit aan op de positieve reactie op de EU-strategie voor de Oostzee-regio die nu wordt uitgevoerd. Het verzoek in verband met de Donau-regio onderstreept op grond van de ervaring met de Oostzee-strategie, het belang van een geïntegreerde aanpak voor een duurzame ontwikkeling. Synergieën en positieve neveneffecten moeten worden geïdentificeerd, bv. ontwikkeling van geavanceerde groene technologieën, streven naar een betere afstemming van het beleid, financiering ter verbetering van het effect in het veld en het beëindigen van de versnippering. De Commissie, die werkzaam is op veel beleidsterreinen, kan een dergelijke aanpak vergemakkelijken, zoals aangegeven in: 1) deze mededeling aan de andere EU-instellingen, en 2) een begeleidend actieplan.

De Commissie is ervan overtuigd dat het vaststellen van doelen van essentieel belang is om doelgericht tewerk te gaan en prioriteiten vast te stellen. Deze moeten onmiddellijk na de goedkeuring van deze mededeling met de belanghebbenden verder worden ontwikkeld en vóór de Europese Raad in juni 2011 worden afgerond. De doelstellingen zullen gelden voor de lidstaten; de niet-lidstaten zullen worden aangemoedigd om deze doelstellingen na te streven in het licht van hun specifieke omstandigheden. De doelstellingen zullen nauwgezet worden gemonitord in de context van de verslaglegging door de Commissie.

2. UITDAGINGEN EN KANSEN

De voorstellen zijn opgesteld na een uitgebreide raadpleging van belanghebbenden. De regeringen, ook die van niet-lidstaten, zijn via de "nationale contactpunten" bij de raadpleging betrokken. Er is gebruik gemaakt van de expertise van de relevante diensten van de Commissie en de Europese Investeringsbank, en andere regionale instanties (bv. de Regionale samenwerkingsraad). Belanghebbenden zijn online en via vijf grote conferenties geraadpleegd. De voornaamste boodschappen waren: 1) dit is een nuttig initiatief om de integratie van de regio in de EU te versterken; 2) de lidstaten en derde landen (waaronder de kandidaat-lidstaten en mogelijke kandidaten) engageren zich op het hoogste politieke niveau; 3) de Commissie speelt een sleutelrol bij het vergemakkelijken van het proces; 4) bestaande bronnen kunnen veel beter worden benut voor de doelstellingen van de strategie en 5) de strategie moet zorgen voor zichtbare, concrete verbeteringen voor de regio en de mensen daarvan.

2.1. Uitdagingen

Historisch gezien is de Donau-regio bijzonder getroffen door turbulente gebeurtenissen met vele conflicten, volksverhuizingen en ondemocratische regimes. De val van het IJzeren Gordijn en de uitbreiding van de EU bieden echter een kans voor een betere toekomst. Dat betekent dat belangrijke uitdagingen moeten worden aangepakt, met name:

- **Mobiliteit:** de Donau is zelf een belangrijke TEN-T-corridor. Deze wordt echter niet op zijn volle capaciteit benut. De vracht die over de Donau wordt vervoerd bedraagt slechts 10%-20% van de vracht die over de Rijn wordt vervoerd. Aangezien het vervoer over binnenlandse waterwegen grote milieu- en efficiëntievoordelen biedt, moet het potentieel daarvan duurzaam worden benut. Er bestaat een bijzondere behoefte aan een grotere multimodaliteit, een betere aansluiting op andere rivierbekkens en modernisering en uitbreiding van de infrastructuur in vervoersknooppunten zoals binnenhavens.

---

¹ De Europese Raad heeft de Europese Commissie formeel gevraagd om een EU-strategie voor de Donau-regio te coördineren. In zijn conclusies van 19 juni 2009 staat: Voorts verzoekt hij de Commissie om uiterlijk eind 2010 een EU-strategie voor het Donaugebied te presenteren."

- **Energie:** de prijzen zijn in de regio relatief hoog. Versnipperde markten leiden tot hogere kosten en minder concurrentie. De afhankelijkheid van te weinig externe leveranciers verhoogt de kwetsbaarheid, zoals blijkt uit de periodieke wintercrises. Een grotere leveringsdiversiteit via onderlinge verbindingen en echte regionale markten zal de energiezekerheid vergroten. Een betere efficiëntie, waaronder energiebesparing en meer hernieuwbare bronnen, is van cruciaal belang.
- **Milieu:** de Donau-regio is een belangrijk internationaal hydrologisch bekken en een ecologische corridor. Dit vereist een regionale aanpak van de natuurbescherming, de ruimtelijke ordening en het waterbeheer. Vervuiling houdt niet op bij nationale grenzen. Belangrijke problemen zoals onbehandeld afvalwater, uitspoeling van meststoffen en bodemerosie maken van de Donau een sterk vervuilde rivier. Het milieu-effect van vervoersverbindingen, ontwikkeling van het toerisme of nieuwe energieproducerende voorzieningen moet ook in aanmerking worden genomen.
- **Risico's:** er komen te vaak grote overstromingen, droogten en industriële vervuilingen voor. Preventie, paraatheid en doeltreffende reactie vereisen een hoge mate van samenwerking en uitwisseling van informatie.
- **Sociaaleconomisch:** de regio vertoont zeer grote verschillen. Zij omvat enkele van de meest succesvolle maar ook enkele van de armste gebieden in de EU. Er bestaat met name een gebrek aan onderlinge contacten en samenwerking, zowel financieel als institutioneel. De ondernemingen benutten niet voldoende de internationale dimensie van marketing, innovatie of onderzoek. Het aandeel hooggeschoolden in de Donau-regio is lager dan het EU27-gemiddelde, maar ook hier weer met uitgesproken verschillen. De besten trekken vaak weg.
- **Veiligheid, zware en georganiseerde misdaad:** er blijven significante problemen bestaan. Mensenhandel en smokkel vormen bijzondere problemen in verscheidene landen. Corruptie ondermijnt het vertrouwen van het publiek en belemmert de ontwikkeling.

Deze uitdagingen worden het best samen aangepakt door het vaststellen van prioriteiten en het overeenkomen en uitvoeren van acties. Zo moeten bijvoorbeeld veranderingsgezinden en behoudsgezinden innovatieve oplossingen vinden om tezamen de moeilijkste kwesties ten voordele van de gehele regio op te lossen.

2.2. Kansen

De Donau-regio biedt ook veel kansen. Zij telt veel gebieden met een buitengewone natuurlijke schoonheid. Zij heeft een rijke geschiedenis, erfgoed en cultuur. Er is een immens ontwikkelingspotentieel aanwezig, vooral in landen waar de veranderingen sinds 1989 het grootst waren. Er zijn creatieve ideeën en arbeidskrachten van hoge kwaliteit aanwezig. De regio:

- opent de deur van Europa naar het oosten. De bestaande **vervoers- en handelsverbindingen** moeten worden ontwikkeld (bv. het Traceca-transportnetwerk dat de EU via de Zwarte Zee-regio met de Kaukasus en Centraal-Azië verbindt);
- heeft een **goed onderwijssysteem** met veel universiteiten. De kwaliteit varieert echter. Het onderwijs en de opleidingen moeten beantwoorden aan de behoeften van de arbeidsmarkt, terwijl de mobiliteit van de studenten in de regio moet worden bevorderd;
- bezit een **opmerkelijke culturele, ethnische en landschappelijke diversiteit**. Er zijn wereldsteden en werelderfgoedlocaties en aan geen enkele rivier ter wereld liggen meer hoofdsteden. Dit maakt een modern toerismeaanbod en een moderne toerisme-infrastructuur noodzakelijk, zodat gast en gastheer van de geboden kansen kunnen profiteren;

- kan **hernieuwbare energiebronnen** (water, biomassa, wind of warmte) beter benutten. Er is ook veel ruimte voor **energie-efficiëntie** door een beter beheer van de vraag naar energie en door de modernisering van gebouwen en logistiek. Deze acties zullen de overgang naar een koolstofarme economie bevorderen;
- bezit **belangrijke milieutroeven**: uitzonderlijke fauna en flora, waardevolle waterreserves en prachtige landschappen (bv. de Donaudelta, de Karpaten). Deze moeten duurzaam worden beschermd en in stand gehouden.

Om deze kansen optimaal te benutten, zijn een grotere samenwerking, gezamenlijke planning en investering en ontwikkeling van de cruciale banden nodig.

3. REACTIE: EEN ACTIEPLAN

Een geïntegreerde reactie staat daarom centraal in de voorgestelde strategie. Deze benadrukt het belang van: betere en intelligentere verbindingen voor mobiliteit, handel en energie; actie op het gebied van milieu- en risicobeheer; samenwerking in verband met veiligheid. De gemeenschappelijke activiteiten inzake innovatie, toerisme, informatiemaatschappij, institutionele capaciteit en gemarginaliseerde gemeenschappen leveren voordelen op.

De strategie stelt een actieplan voor dat van de landen en belanghebbenden een sterk engagement vereist. De Commissie zal de geboekte vooruitgang regelmatig bekijken. Als gevolg daarvan zullen de acties en projecten worden bijgewerkt en bij voltooiing door nieuwe worden vervangen, zodat het een "roulerend" actieplan wordt. De nadruk wordt gelegd op een geïntegreerde plaatsgebaseerde aanpak. Goede verbindingen tussen stad en platteland, billijke toegang tot infrastructuur en diensten en vergelijkbare levensomstandigheden zullen de territoriale samenhang bevorderen, die nu een expliciete EU-doelstelling is.

Uit de raadpleging zijn veel voorstellen voor actie naar voren gekomen. De Commissie heeft in partnerschap met de lidstaten, regio's en andere belanghebbenden die geselecteerd welke:

- onmiddellijke en zichtbare voordelen voor de mensen van de regio bieden;
- gevolgen hebben voor de macroregio (of een significant deel daarvan). De projecten moeten daarom de duurzame ontwikkeling bevorderen en betrekking hebben op verscheidene regio's en landen;
- coherent zijn en elkaar ondersteunen waardoor win-win-oplossingen worden gecreëerd;
- realistisch zijn (technisch haalbaar en met een geloofwaardige financiering).

De gepresenteerde projecten zijn voorbeelden die moeten worden bevorderd. Zij dienen ter illustratie en zijn geen prioriteiten. Er zijn veel andere projecten voorgesteld – het actieplan is een indicatief kader dat wordt aangepast naarmate het werk vordert.

Vier pijlers hebben betrekking op de belangrijkste kwesties. Elke pijler omvat prioritair gebieden, afzonderlijke actieterreinen. Deze zijn:

(1) *Verbinding van de Donau-regio*

- Verbeteren van de mobiliteit en de multimodaliteit
  - (a) Binnenlandse waterwegen
  - (b) Weg-, spoor- en luchtverbindingen
- Aanmoedigen van meer duurzame energie
- Bevorderen van cultuur en toerisme, intermenselijke contacten

(2) *Bescherming van het milieu in de Donau-regio*

- Herstellen en handhaven van de waterkwaliteit
- Beheren van de milieurisico's
- Behouden van de biodiversiteit, landschappen en lucht- en bodemkwaliteit

(3) *Het scheppen van welvaart in de Donau-regio*

- Ontwikkelen van de kennismaatschappij via onderzoek, onderwijs en informatietechnologieën
- Ondersteunen van het concurrentievermogen van de ondernemingen, inclusief ontwikkeling van clusters
- Investeren in mensen en vaardigheden

(4) *Versterking van de Donau-regio*

- Verbeteren van de institutionele capaciteit en samenwerking
- Samenwerken om de veiligheid te bevorderen en georganiseerde en zware misdaad aan te pakken.

3.1. **Verbinding van de Donau-regio**

Goede verbindingen zijn van groot belang voor de Donau-regio, zowel intern als met andere regio's in Europa en daarbuiten. Geen deel mag geïsoleerd blijven. De vervoers- en energie-infrastructuur vertoont veel leemten en tekortkomingen als gevolg van ontoereikende capaciteit, kwaliteit of slecht onderhoud. Er zijn ook betere contacten tussen de mensen nodig, vooral via cultuur en toerisme.

Voor doeltreffende verbeteringen zijn een gecoördineerde planning, financiering en uitvoering van projecten nodig. Markttekortkomingen die te wijten zijn aan externe factoren komen duidelijk tot uiting in het gebrek aan investeringen over de grenzen. Er moeten grote projecten worden opgezet en duurzaam en efficiënt worden uitgevoerd met gedeelde kosten en baten. Hoe meer gebruikers, hoe efficiënter investeringen worden, met aanzienlijke schaalvoordelen.

Voornaamste kwesties

Vervoer

Het rivierbekken biedt veel mogelijkheden voor duurzame binnenscheepvaart en de rivier ligt centraal. Dit maakt verbeteringen nodig wat beheer, uitrusting en beschikbaarheid van geschoold personeel betreft. De fysieke capaciteit van de Donau en zijn zijrivieren moet worden verbeterd en bestaande knelpunten moeten worden opgeheven om te zorgen voor een goede bevaarbaarheid, onder uitvoering van het Naiades-programma en naleving van de milieuwetgeving, op grond van de "Joint Statement on Inland Navigation and Environmental Sustainability in the Danube River Basin". Innovatieve technologieën moeten worden ondersteund in lijn met de marktbehoeften. Betere opleidings- en loopbaanmogelijkheden moeten het tekort aan jong personeel oplossen (matrozen, kapiteins enz.)

De infrastructuur voor weg-, spoor- en luchtvervoer is vaak inefficiënt of ontbreekt gewoon, met name grensoverschrijdende verbindingen. De uitvoering van de prioritaire TEN-T-projecten en de goederencorridors per spoor overeenkomstig Verordening (EU) nr. 913/2010 moet tijdig plaatsvinden. Het toekomstige verdrag tot oprichting van een vervoersgemeenschap voorziet in een betere integratie van de Westelijke Balkanregio. Multimodaliteit en interoperabiliteit bij de benutting van het potentieel van de rivier als een kernelement van een moderne logistiek zijn van cruciaal belang. Er bestaat ook behoefte aan noord-zuidverbindingen. De Danube Functional Airspace Block (FAB) is van essentieel

belang voor het vluchtbeheer en de verbetering van de capaciteit van de regionale luchthavens.

Energie

Periodieke crises onderstrepen de kwetsbaarheid van de regio. De kwaliteit van de infrastructuur, de leveringszekerheid, de marktorganisatie, de niet-duurzame vraag, de energie-efficiëntie en het gebruik van hernieuwbare bronnen zijn vaak problematisch. De modernisering en de uitbreiding van energienetwerken, met name wat koppellijnen betreft, door het uitvoeren van het Europees herstelprogramma op het gebied van energie en door het versterken van het TEN-E-netwerk, is van essentieel belang. Het is nodig dat ervaringen worden uitgewisseld, met name op het gebied van intelligente netwerken, intelligente steden en eco-innovatie.

Cultuur en toerisme

Met een gemeenschappelijke geschiedenis en traditie, kunst en cultuur, die de diverse gemeenschappen van de regio weerspiegelen, en een prachtige natuur beschikt de regio over waardevolle troeven. De Donau-delta behoort tot het werelderfgoed en biedt sport- en andere recreatiemogelijkheden. Een gemeenschappelijke en duurzame aanpak ter verbetering en promotie van deze mogelijkheden moet van de Donau-regio in Europa en de rest van de wereld een "merk" maken.

Doelen kunnen bijvoorbeeld zijn:

- uitbreiding van het vrachtvervoer op de rivier met 20% in 2020 in vergelijking met 2010;
- opheffing van bestaande knelpunten voor de bevaarbaarheid van de rivier om deze in 2015 het hele jaar geschikt te maken voor vaartuigen van type VIb²;
- betere reistijden voor passagiersvervoer door concurrerende spoorverbindingen tussen belangrijke steden;
- uitvoering van de vier goederencorridors per spoor in de Donau-regio, zoals gepland binnen 3 of 5 jaar;
- ontwikkeling van efficiënte multimodale terminals in de havens aan de Donau om de binnenlandse waterweg in 2020 met het spoor- en wegvervoer te verbinden;
- verwezenlijking van de nationale doelstellingen, gebaseerd op de klimaat- en energiedoelstellingen van "Europa 2020";

3.2. Bescherming van het milieu in de Donau-regio

De milieubronnen overschrijden de grenzen en overstijgen de nationale belangen. Dit geldt in het bijzonder voor de Donau-regio die berggebieden omvat zoals de Karpaten, de Balkan en een deel van de Alpen. Zij heeft een rijke en unieke flora en fauna, zowel in het water als op het land, en in deze regio bevinden zich de weinige plaatsen in Europa waar nog pelikanen, wolven, beren en lynxen voorkomen. Zij staan onder toenemende druk wegens de menselijke activiteiten. Samenwerking is van cruciaal belang, anders wordt wat op een bepaalde plaats goed wordt gedaan, elders door onachtzaamheid weer snel tenietgedaan. De bestaande samenwerkingsstructuren moeten worden versterkt.

Voornaamste kwesties

² De internationale classificering van Europese binnenwateren (UNECE/TRANS/120/Rev.4, blz. 28/29) in het Europees Verdrag inzake hoofdwaterwegen die van internationaal belang zijn (AGN) classificeert de parameters voor motorschepen en duwstellen. In deze tekst verwijst categorie VIb uitsluitend naar duwstellen en binnenvaartschepen met een diepgang van maximaal 2,5 m.

Water

De regio is het meest internationale rivierbekken ter wereld, met veel belangrijke zijrivieren, meren en grondwatervoorraden. Het is van het grootste belang dat voor een goede waterkwaliteit wordt gezorgd, zoals voorgeschreven door de waterkaderrichtlijn. Er is een duurzaam waterbeheer nodig, waarbij de verontreiniging met organische, voedings- of gevaarlijke stoffen gezamenlijk wordt verminderd. Het door alle Donau-staten in 2009 goedgekeurde beheersplan voor het rivierbekken stelt concrete doelen en maatregelen vast, waarop moet worden voortgebouwd.

Risico's

De inwoners van de regio moeten worden beschermd tegen rampen zoals overstromingen en industriële ongevallen die aanzienlijke transnationale negatieve gevolgen hebben – en waarvan zij het meest recent nog in 2010 het slachtoffer waren – door preventieve en rampenbeheersmaatregelen die gezamenlijk worden uitgevoerd, bijvoorbeeld zoals voorgeschreven door de richtlijnen in verband met overstromingen, Seveso, mijnafval of milieuaansprakelijkheid. Geïsoleerde acties verplaatsen gewoon het probleem en brengen aangrenzende regio's in moeilijkheden. Andere problemen zijn steeds vaker voorkomende droogteperioden en de aanpassing aan de klimaatverandering. Regionale samenwerking moet groene infrastructuur, de toepassing van op het ecosysteem gebaseerde langetermijnoplossingen en het trekken van lering uit vorige gebeurtenissen vergemakkelijken.

Biodiversiteit, bodemverontreiniging

Het verlies van natuurlijke habitats zet de fauna en de flora onder druk en tast de algemene kwaliteit van de milieugezondheid aan. Versnippering van ecosystemen, intensief landgebruik en ongebreidelde stadsuitbreiding zorgen voor een zware belasting van het milieu. De biodiversiteitsdoelstelling van de EU voor 2020³ moet worden gehaald door het verlies van de biodiversiteit en de ecosystemen tot staan te brengen, door de ecosysteemvoorzieningen te herstellen en de habitats opnieuw met elkaar te verbinden. De doelstellingen voor de natuurbeschermingsgebieden, zoals de Natura 2000-gebieden, kunnen alleen worden verwezenlijkt als aan de ecologische voorschriften voor de gehele regio wordt voldaan. Wat de bodem betreft, veroorzaakt de erosie van akkerlanden watervervuiling, tezamen met verontreinigde terreinen en afvalverwijdering. Al deze problemen worden door concrete acties in de strategie aangepakt.

Doelen kunnen bijvoorbeeld zijn:

- verwezenlijking van de milieudoelstellingen van het beheersplan voor het Donau-rivierbekken;
- vermindering van de voedingsstofniveaus in de Donau met het oog op het herstel van de ecosystemen in de Zwarte Zee tot de omstandigheden die in 1960 heersten;
- voltooiing en goedkeuring van het deltabeheersplan vóór 2013;
- uitvoering van plannen voor de beheersing van de risico's van overstromingen in het gehele Donau-gebied – die volgens de overstromingsrichtlijn in 2015 gereed moeten zijn – met

---

³ Conclusies van de Milieuraad (15 maart 2010): "Het biodiversiteitsverlies en de achteruitgang van ecosysteemdiensten in de EU uiterlijk in 2020 tot staan te brengen en, voor zover dit haalbaar is, ongedaan te maken, en tevens de bijdrage van de EU tot het verhoeden van wereldwijd biodiversiteitsverlies op te voeren".

onder meer een significante vermindering van het overstromingsrisico in 2021, ook rekening houdend met de potentiële gevolgen van de klimaatverandering;

- opstelling van doeltreffende beheersplannen voor alle Natura 2000-gebieden;
- instandhouding van levensvatbare populaties van Donau-steursoorten en andere inheemse vissoorten tegen 2020 en bestrijding van invasieve soorten;
- vermindering met 25% van het gebied dat door een bodemerosie van meer dan 10 ton per hectare wordt getroffen (in 2020).

3.3. Het scheppen van welvaart in de Donau-regio

Wat de economische en sociale situatie betreft, treffen de uitersten van de EU elkaar in de regio. De verschillen zijn opvallend tussen de meest concurrerende en de armste gebieden, tussen de hoogst- en de laagstgeschoolden en tussen de hoogste en de laagste levensstandaard. De strategie versterkt "Europa 2020" doordat zij de mogelijkheid biedt om de kapitaalrijke en de arbeidskrachtenrijke markten en de technologisch geavanceerde en de achterblijvende markten op elkaar af te stemmen, met name door het uitbreiden van de kennismaatschappij en via een vastberaden aanpak van de sociale inclusie. Daarvan moeten met name de gemarginaliseerde gemeenschappen (vooral de Roma waarvan de meerderheid in de regio leeft) profiteren.

Voornaamste kwesties

Onderwijs & vaardigheden

Er moet in mensen worden geïnvesteerd zodat de regio zich duurzaam kan ontwikkelen en groeien, waarbij kennis en inclusie voorop staan. Door het succes in delen van de regio zal toegang tot voortgezet onderwijs worden verschaft en zullen opleidingen en sociale bijstand worden gemoderniseerd

Onderzoek & innovatie

Doelgerichte steun voor onderzoekinfrastructuur zal hoogwaardige kennis stimuleren en de netwerken tussen kennisverschaffers, ondernemingen en beleidsmakers versterken. De regio moet de nationale en regionale middelen beter gebruiken en ten volle profiteren van de Europese onderzoekruimte. Bestaande bilaterale overeenkomsten moeten leiden tot multilaterale samenwerking. Zich ontwikkelende regio's stroomafwaarts kunnen profiteren van de – op mondiaal vlak – leidende innovatieve regio's stroomopwaarts.

Ondernemingen

In het gebied bevinden zich ondernemingen die tot de Europese top behoren. Andere hinken ver achterop. Zij moeten kunnen profiteren van betere contacten tussen instellingen die innovatie en ondernemingen ondersteunen. Clusters en banden tussen kenniscentra die hen in bestaande onderwijs- en onderzoeknetwerken integreren, zullen het concurrentievermogen van stroomopwaarts gelegen ondernemingen tot de gehele regio uitbreiden.

Arbeidsmarkt

Een hogere arbeidsparticipatie is van cruciaal belang. De mensen moeten arbeidsmogelijkheden krijgen die dicht bij hun woonplaats zijn gelegen. Zij moeten ook mobiel zijn. De regio moet een toekomst bieden aan de meest talentvolle en ondernemende mensen via een sterkere samenwerking op het gebied van beleid, maatregelen en informatie-uitwisseling.

Gemarginaliseerde gemeenschappen

Een derde van de EU-bevolking die het risico loopt om in armoede af te glijden, waarvan een groot gedeelte uit randgroepen komt, leeft in het gebied. De Roma-gemeenschappen, waarvan 80% in de regio leeft, hebben speciaal te lijden van sociale en economische uitsluiting, ruimtelijke segregatie en ondermaatse levensomstandigheden. Pogingen om hieraan te ontsnappen, hebben EU-wijde gevolgen, maar de oorzaken moeten eerst in de regio worden aangepakt.

Doelen kunnen bijvoorbeeld zijn:

- investering van 3% van het bbp in onderzoek en ontwikkeling in 2020;
- toegang tot breedband voor alle burgers in de regio in 2013;
- verhoging van het aantal in de regio verkregen octrooien met 50%;
- vergroting van het aandeel van de EU-bevolking in de leeftijdsgroep 30-34 jaar met tertiair of gelijkwaardig onderwijs tot 40% in 2020.

3.4. Versterking van de Donau-regio

De ingrijpende veranderingen sinds 1989 hebben de maatschappij omgevormd. Er is bijzondere aandacht nodig omdat de Donau-regio bestaat uit lidstaten die op verschillende tijdstippen zijn toetreden, landen die een aanvraag tot toetreding tot de EU hebben ingediend en andere derde landen. De meeste landen worden met soortgelijke problemen geconfronteerd, maar beschikken over verschillende middelen. Een effectieve aanpak van de gemeenschappelijke uitdagingen op het gebied van veiligheid en de bestrijding van zware en georganiseerde misdaad vereisen een goede coördinatie op alle niveaus. De uitwisseling van goede administratieve praktijken is belangrijk om de regio veiliger te maken en de integratie daarvan in de EU te versterken.

Voornaamste kwesties

Institutionele capaciteit en samenwerking

De structuren en de capaciteit voor de besluitvorming in de particuliere en de publieke sector moeten worden verbeterd, waaronder goede planning en internationale samenwerking, en door de macroregionale aanpak worden ondersteund. Het optimale gebruik van de middelen is van essentieel belang.

Veiligheid

Corruptie en georganiseerde en zware misdaad zijn een toenemend punt van zorg. Kwesties zoals smokkel, mensenhandel en grensoverschrijdende zwarte markten vereisen een versterking van de rechtshandhaving, zowel binnen als tussen jurisdicties. De informatie moet beter worden uitgewisseld en er moeten doeltreffende gezamenlijke acties worden opgezet.

Doelen kunnen bijvoorbeeld zijn:

- vaststelling van benchmarks voor e-overheid en vermindering van excessieve bureaucratie in 2012;
- maximaal vier weken voor de afgifte van vergunningen voor het starten van bedrijven in 2015;
- efficiënte uitwisseling van informatie tussen relevante rechtshandhavers in 2015 met het oog op de verbetering van de veiligheid en de aanpak van zware en georganiseerde misdaad in de 14 landen;
- doeltreffende samenwerking tussen relevante rechtshandhavers in 2015.

4. UITVOERING EN GOVERNANCE

Om deze kwesties aan te pakken hebben wij een goede basis voor samenwerking nodig.

- **Een duurzaam samenwerkingskader**

De strategie probeert het beste te maken van wat beschikbaar is door de inspanningen, met name inzake beleid en financiering, op elkaar af te stemmen. De acties zijn complementair. Alle belanghebbenden moeten hun verantwoordelijkheid opnemen. In dit verband is de verklaring van de topconferentie over de Donau in Boekarest⁴ een belangrijk engagement. De Commissie kan helpen door het vergemakkelijken en ondersteunen van acties, maar er is ook behoefte aan het engagement en de praktische betrokkenheid van alle autoriteiten op nationaal, regionaal en ander niveau. De samenwerking met internationale en grensoverschrijdende organisaties in de gehele regio zal synergieën bevorderen en dubbel werk vermijden. Een versterkte territoriale dimensie zal zorgen voor een geïntegreerde aanpak en een betere coördinatie van de sectorale beleidsmaatregelen aanmoedigen. De acties moeten absoluut gericht zijn op het bereiken van resultaten.

- **Coördinatie**

Er zijn verscheidene maatregelen nodig.

De coördinatie op beleidsniveau valt onder de verantwoordelijkheid van de Commissie, bijgestaan door een groep op hoog niveau van alle lidstaten. Niet-lidstaten moeten zo nodig voor de vergaderingen van de groep worden uitgenodigd.

De Commissie raadpleegt de groep over wijzigingen in de strategie en het actieplan, verslagen en monitoring. De groep buigt zich over de oriëntatie en de prioriteiten van het beleid.

De coördinatie van elk prioritair gebied is de taak van de lidstaten (samen met de niet-lidstaten of regio's, behalve voor onderwerpen die door de EU op staatsniveau worden behandeld, zoals veiligheid, zware en georganiseerde misdaad), in overleg met de Commissie en relevante EU-agentschappen en regionale instanties. "Coördinatoren van prioritaire gebieden", die hun engagement, aanzien en expertise voor de gehele Donau-regio kunnen aantonen, zorgen voor de uitvoering (bv. door het bereiken van overeenstemming over de planning met doelen, indicatoren en tijdschema's en door het leggen van brede contacten tussen projectontwikkelaars, programma's en financieringsbronnen door het verstrekken van technische bijstand en advies). Dit werk is transnationaal, intersectoraal en interinstitutioneel.

De Commissie wordt in haar rol als facilitator bijgestaan door nationale contactpunten. Deze zorgen voor de coördinatie in elk land, identificeren de relevante contactpersonen en houden zich vooral bezig met de praktische aspecten van het werk.

- **Uitvoering**

Iedereen op nationaal, regionaal, stedelijk en lokaal niveau is verantwoordelijk voor de uitvoering van de acties. De acties (die aangeven welke doelstelling moet worden bereikt) moeten worden omgezet in concrete projecten (die gedetailleerd zijn en een projectleider, een tijdschema en een financiering vereisen). Deze moeten, onder naleving van de autonomie van de besluitvorming over de programma's, actief worden vergemakkelijkt door de indiening van voorstellen.

- **Financiering**

---

⁴ Boekarest, 8 november 2010.

De strategie wordt uitgevoerd door het inzetten van bestaande financiële middelen en het afstemmen daarvan op de doelstellingen van de strategie, indien nodig en in lijn met de algemene kaders. Er is immers reeds veel geld beschikbaar via talrijke EU-programma's (bv. 100 miljard uit de structuurfondsen 2007-2013, alsook aanzienlijke IPA- en ENPI-middelen). De projectselectieprocedures kunnen opnieuw worden bekeken om de overeengekomen doelstellingen te ondersteunen. Er bestaan ook andere middelen, zoals het Investeringskader voor de Westelijke Balkan, alsook de internationale financieringsinstellingen (bv. EIB: 30 miljard euro in 2007-2009, met haar steun voor de bevaarbaarheid en de bestrijding van de vervuiling van de rivier). Er moet aandacht worden besteed aan de combinatie van subsidies en leningen. Er bestaan ook nationale, regionale en lokale middelen. De toegang tot en de combinatie van financiële middelen, vooral uit publieke en particuliere bronnen onder het EU-niveau, zijn van cruciaal belang.

- **Rapportage en evaluatie**

De rapportage en evaluatie geschiedt door de Commissie in partnerschap met de coördinatoren van prioritaire gebieden en andere belanghebbenden. De coördinatoren zullen de vooruitgang vaststellen op grond van de verbeteringen die de acties en projecten zullen opleveren en de verwezenlijking van de doelstellingen en zullen regelmatig informatie over hun werkzaamheden verstrekken. Op grond daarvan stelt de Commissie verslagen over de voortgang van het actieplan op.

De Commissie organiseert ook een jaarlijks forum om de werkzaamheden te bespreken, te beraadslagen over herziene acties en nieuwe benaderingen te ontwikkelen. De landen, de EU-instellingen en de belanghebbenden (met name intergouvernementele instanties, de privésector en het maatschappelijk middenveld) nemen daaraan deel.

- **Geen nieuwe EU-middelen, geen nieuwe EU-wetgeving, geen nieuwe EU-structuren**

De door de Commissie opgestelde strategie houdt geen speciale budgettaire of juridische behandeling voor de regio in. Dat betekent het volgende:

- (1) De strategie voorziet niet in nieuwe EU-middelen. Er kunnen aanvullende internationale, nationale, regionale of particuliere middelen ter beschikking worden gesteld, hoewel de nadruk wordt gelegd op een beter gebruik van bestaande middelen.
- (2) De strategie vereist geen wijzigingen in de EU-wetgeving, aangezien de EU alleen wetgeving vaststelt voor de EU27 en niet voor een macroregio. Als de betrokkenen het daarmee eens zijn, kunnen wijzigingen op nationaal of ander niveau worden aangebracht om specifieke doelstellingen te verwezenlijken.
- (3) De strategie creëert geen bijkomende structuren. De uitvoering vindt plaats via bestaande instanties, waarvan de complementariteit moet worden gemaximaliseerd. Er wordt geen algemeen effect op de middelen van de Commissie verwacht.

5. SAMENHANG MET HET EU-BELEID

Ter verbetering van de integratie van de gehele regio beoogt de strategie de versterking van de uitvoering van het beleid en de wetgeving van de EU in het gebied. Zij verleent politieke steun aan de huidige initiatieven en vergroot de zichtbaarheid daarvan. Sommige in het kader van bestaande instanties vastgestelde acties maken met name deel uit van het actieplan. Daarnaast

- gaat de EU in het kader van Europa 2020 de sleutelverbintenis aan om banen te creëren en een slimme, duurzame en inclusieve groei tot stand te brengen, die de strategie zal consolideren. Zij heeft vijf hoofddoelen. Deze zijn: bevordering van de werkgelegenheid; verbetering van de voorwaarden voor innovatie, onderzoek en ontwikkeling;

verwezenlijking van de doelstellingen op het gebied van klimaatverandering en energie; verbetering van de onderwijsniveaus; en bevordering van de sociale inclusie, met name door de bestrijding van armoede en de aanpak van de uitdagingen van de vergrijzing. De strategie versterkt dit met haar visie voor de Donau-regio in 2020. Zij ondersteunt duurzame groei om het energieverbruik te verminderen, het gebruik van hernieuwbare energieën te vergroten, de vervoerssector te moderniseren door deze milieuvriendelijker en efficiënter te maken en om "groen" toerisme te bevorderen. Zij helpt om de knelpunten op de interne markt op te heffen en verbetert het bedrijfsklimaat.

- staat de samenhang met de wetgeving en het beleid van de EU centraal in de strategie. Zij beoogt het wegwerken van lacunes bij de uitvoering of het oplossen van praktische of organisatorische moeilijkheden waardoor resultaten uitblijven. Zij steunt een betere naleving van de wettelijke verplichtingen van de EU, vooral in verband met de interne markt en het milieu. Zij draagt ook bij tot de uitvoering van beleidsmaatregelen op het gebied van transport (TENT-T-netwerken die momenteel worden herzien, alsook het toekomstige transportbeleid voor de landen), energie (TEN-E)-netwerken, de strategie voor de interne markt (besluit interne markt) en de digitale agenda. De biodiversiteitsdoelstellingen en -strategie van de EU voor de periode na 2010 met de visie voor 2050 en het doel voor 2020 worden ook versterkt. Als poort naar de burens in Europa en verderop in Azië speelt de regio een cruciale rol bij de ondersteuning van de andere externe beleidsmaatregelen van de EU in lijn met het Europees nabuurschapsbeleid en de regionale initiatieven daarvan (bv. het Oostelijk partnerschap).

6. CONCLUSIE

De strategie verschaft een duurzaam kader voor de beleidsintegratie en de coherente ontwikkeling van de Donau-regio. Zij stelt prioritaire acties vast om van de regio een EU-regio voor de 21ste eeuw te maken. Zij moet vergezeld gaan van voldoende informatie en publiciteit om ruime bekendheid te geven aan haar doelstellingen.

De Commissie verzoekt daarom de Raad deze mededeling en het bijbehorende actieplan te onderzoeken en goed te keuren.